

Kruisplein 25
3014 DB Rotterdam

Postbus 1819

3000 BV Rotterdam

telefoon 010 206 59 69

fax 010 213 03 84

isso@isso.nl

www.isso.nl

BRL 6010

2006-12-06

**NATIONALE BEOORDELINGSRICHTLIJN
voor het KOMO INSTAL® procescertificaat voor
'LEGIONELLAPREVENTIE-ADVISING VOOR
COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'**

Techniek gebied INST

Vastgesteld door het CCvD

van de stichting Kwaliteitsborging Installatiesector op 6 december 2006

Aanvaard door de Harmonisatie Commissie Bouw
van de Stichting Bouwkwiteit op 21 december 2006

© KBI

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISERING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

Algemene informatie bij deze uitgave

Het opstellen van legionella beheersplannen viel zowel binnen de scope van BRL 6001 'Installeren van gas-, water- en elektriciteits-installaties', als de scope van KIWA BRL AV 03 'Opstellen van risicoanalyses en beheersplannen conform de Tijdelijke regeling Legionellapreventie in leidingwater'. Uit door NEN in opdracht van het Ministerie van VROM verricht onderzoek is gebleken, dat het wenselijk was om voor dit onderwerp tot één certificeringsrichtlijn te komen. De voorliggende beoordelingsrichtlijn is een uitvloeisel van bedoelde wens.

Eigenaren van collectieve watervoorzieningen en collectieve leidingnetten hebben op grond van de Waterleidingwet en het Waterleidingbesluit een zorgplicht ten aanzien van de kwaliteit van het drinkwater dat zij ter beschikking stellen. Voor deze eigenaren geldt echter geen algemene verplichting tot het (laten) opstellen van een beheersplan. Deze verplichting geldt slechts voor een beperkt aantal collectieve watervoorzieningen en collectieve leidingnetten. Sinds 28 december 2004 geldt deze eis volgens het Waterleidingbesluit met name voor ziekenhuisvoorzieningen, verblijfsaccommodaties, asielzoekerscentra, penitentiare en andere inrichtingen waar personen worden vastgehouden, zwem- en badinrichtingen, kampeerterreinen en jachthavens. De eis geldt ook voor tijdelijke leidingwaterinstallaties, anders dan voor evenementen. Laatstbedoelde installaties vallen onder de 'Wet collectieve preventie volksgezondheid'.

Het Waterleidingbesluit geeft de eisen waaraan de verplichte beheersplannen moeten voldoen. Het toezicht op leidingwaterinstallaties wordt in het kader van het Waterleidingbesluit uitgeoefend door de VROM-Inspectie. Controles uitgevoerd op installaties en eigenaren, vormen onderdeel van het toezicht. Deze controles worden feitelijk uitgevoerd door het waterleidingbedrijf op welks distributienet de installatie is aangesloten.

De beheersplannen, die zijn opgesteld door op basis van de BRL gecertificeerde bedrijven, worden geacht te voldoen aan de eisen van het Waterleidingbesluit.

Voor installaties en voorzieningen waarvoor een beheersplan niet verplicht is, geldt de zorgplicht. In dat kader kan dan vrijwillig worden gekozen voor een beheersplan.

Bij het opstellen van de BRL is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van KBI BRL 6001, KIWA BRL AV 03 en het NEN-rapport 'Onderzoek naar het opstellen van een certificeringsrichtlijn voor legionella-adviesdiensten in het kader van de AMvB legionella preventie in leidingwater', d.d. juli 2003.

BRL 6010 is opgesteld onder begeleiding van TC 6010 van het Centraal College van Deskundigen Installatiesector (CCvD) van de Stichting Kwaliteitsborging Installatiesector (KBI).

**'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISERING VOOR
COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'**

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
2.	REIKWIJDTE VAN HET CERTIFICAAT	1
3.	EISEN TE STELLEN AAN DOCUMENTEN	3
3.1	Beheersplan	3
3.1.1	<i>Bijlage rapport risicoanalyse</i>	<i>4</i>
4.	EISEN TE STELLEN AAN HET PROCES.....	6
4.1	Vakbekwaamheid	6
4.2	Geheimhouding	6
4.3	Oprichting	6
4.4	Te verrichten activiteiten	6
5.	EISEN TE STELLEN AAN HET GECERTIFICEERDE BEDRIJF.....	7
5.1	Personeel	7
5.2	Meet- en beproevingsmiddelen	7
5.3	Levering van diensten	7
6.	EISEN TE STELLEN AAN DE INTERNE KWALITEITSBEWAKING.....	8
6.1	Algemeen	8
6.2	Taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en vakbekwaamheden	8
6.2.1	<i>Directie</i>	<i>8</i>
6.2.2	<i>Kwaliteitssysteem.....</i>	<i>8</i>
6.2.3	<i>Personeel</i>	<i>8</i>
6.2.4	<i>Onafhankelijkheid en geheimhouding</i>	<i>8</i>
6.3	Controleactiviteiten	9
6.4	Beschrijving van procedures	9
6.5	Procedure-eisen	9
6.5.1	<i>Registratie van projecten.....</i>	<i>9</i>
6.5.2	<i>Beheer van projectdossiers.....</i>	<i>9</i>
6.5.3	<i>Controle op de uitvoering van de werkzaamheden</i>	<i>10</i>
6.5.4	<i>Documentenbeheer</i>	<i>10</i>
6.5.5	<i>Beheer van meet- en beproevingsmiddelen</i>	<i>10</i>
6.5.6	<i>Beheersing van de vakbekwaamheid van de medewerkers.....</i>	<i>11</i>
6.5.7	<i>Klachtenbehandeling.....</i>	<i>11</i>
7.	EXTERNE KWALITEITSBEWAKING	12
7.1	Toelatingsonderzoek	12
7.1.1	<i>Algemeen.....</i>	<i>12</i>
7.1.2	<i>Rapportage toelatingsonderzoek</i>	<i>13</i>
7.2	Vervolgcontroles	13
7.2.1	<i>Vervolgonderzoek</i>	<i>13</i>
7.2.2	<i>Sancties</i>	<i>13</i>
7.2.3	<i>Rapportage vervolginspecties.....</i>	<i>14</i>
7.2.4	<i>Combinatie van onderzoeken.....</i>	<i>14</i>
7.2.5	<i>Onvoldoende projecten.....</i>	<i>14</i>
7.3	Eisen aan de bekwaamheid van de beslisser over sancties en certificaatverstrekking	14
7.4	Eisen aan de bekwaamheid van de auditor (organisatiegericht)	14
7.5	Eisen aan de bekwaamheid van de inspecteur (projectgericht)	15
8.	EISEN TE STELLEN AAN HET CERTIFICAAT	16
9.	REFERENTIES	16
	Bijlage 1 Model certificaat	
	Bijlage 2 Eisen aan de vakbekwaamheid van de 'legionellapreventie-adviseur leidingwaterinstallaties'	

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

1. INLEIDING

De in deze beoordelingsrichtlijn opgenomen eisen worden bij de behandeling van een aanvraag voor, c.q. de instandhouding van een procescertificaat voor 'legionellapreventie-advisering voor collectieve leidingwaterinstallaties' gehanteerd door de certificatie-instellingen die hiervoor door de Raad voor Accreditatie¹ zijn geaccrediteerd.

De af te geven kwaliteitsverklaringen worden aangeduid als:
KOMO INSTAL procescertificaat.

Beheersplannen van in artikel 17i van het Waterleidingbesluit [1] genoemde installaties, die zijn uitgevoerd en opgesteld door op basis van de BRL gecertificeerde bedrijven, worden geacht te voldoen aan de eisen die het Waterleidingbesluit [1] daaraan stelt.

De beoordelingsrichtlijn bevat niet alleen eisen waaraan de certificaathouder moet voldoen, maar ook eisen waaraan de certificatie-instelling moet voldoen.

Naast de eisen die in de beoordelingsrichtlijn zijn vastgelegd, kan een certificatie-instelling aanvullende eisen stellen, in de zin van algemene procedure-eisen van certificatie. Hiervoor komen alleen eisen en voorwaarden in aanmerking zoals die zijn vastgelegd in het betreffende certificatiereglement van de certificatie-instelling.

De voorschriften die ontleend zijn aan publiekrechtelijke regelgeving, zijn voorzien van een verticale kantlijn in de linkermarge van de pagina. Bij voorschriften, die ontleend zijn aan het Waterleidingbesluit [1], is tussen haakjes het betreffende artikel en/of lid van het Waterleidingbesluit vermeld, bijvoorbeeld: (WB, artikel 17k).

2. REIKWIJDTE VAN HET CERTIFICAAT

Het certificaat heeft betrekking op legionellapreventie-advisering voor, permanente dan wel tijdelijke, collectieve leidingwaterinstallaties.

Legionellapreventie-advisering voor collectieve leidingwaterinstallaties is een adviesdienst, die uitmondt in een legionella beheersplan.

Opmerking

Het beheersplan beschrijft de maatregelen waarmee het gevaar van legionella besmetting wordt beheerst. Deze maatregelen kunnen betrekking hebben op het onderhouden van de installatie, maar ook op aanpassing van de installatie. Een (legionella) beheersplan is geen (installatie) beheerplan. Het beheersplan kan wel worden opgenomen in het beheerplan.

¹ Deze accreditatie door de Raad voor Accreditatie vindt plaats op basis van NEN-EN 45011:1998 'Algemene eisen voor instellingen die productcertificatiesystemen uitvoeren'.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

In deze beoordelingsrichtlijn wordt onder een collectieve leidingwaterinstallatie verstaan:

- een leidingwaterinstallatie, aangesloten op een distributienet van een waterleidingbedrijf of een collectieve watervoorziening, met behulp waarvan leidingwater aan derden ter beschikking wordt gesteld², of
- een leidingwaterinstallatie met inbegrip van een eigen watervoorziening, met behulp waarvan leidingwater aan derden ter beschikking wordt gesteld.

Toelichting

Van beschikbaarstelling van leidingwater aan derden is normaliter sprake in woongebouwen (niet in woningen), zorginstellingen, onderwijsinstellingen, kantoren, bedrijven, kampeerterreinen, bungalowparken, zweminrichtingen, sportinrichtingen, sauna's, hotels, defensie terreinen en mijnbouwinstallaties.

Een 'leidingwaterinstallatie' wordt ook wel aangeduid met de term 'leidingnet'.

In deze beoordelingsrichtlijn wordt onder een collectieve watervoorziening verstaan:

- een voorziening, niet zijnde een waterleidingbedrijf, voor de winning of behandeling van water, dat met behulp van een leiding of distributienet als leidingwater ter beschikking wordt gesteld³.

Toelichting

Het komt erop neer dat bij een collectieve watervoorziening sprake is van een behandeling van het water (zoals een eigen winning op een kampeerterrein, of het verwarmen van drinkwater tot warm tapwater).

In deze beoordelingsrichtlijn wordt verstaan onder een 'legionellapreventie-adviseur leidingwaterinstallaties': een persoon die voldoet aan de eisen van bijlage 2.

² Ontleend aan Waterleidingwet, artikel 1, lid 1, onderdeel h.

³ Ontleend aan Waterleidingwet, artikel 1, lid 1, onderdeel g.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISERING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

3. EISEN TE STELLEN AAN DOCUMENTEN

De certificaathouder levert aan zijn opdrachtgever een gecertificeerde dienst, die onder andere bestaat uit het leveren van een beheersplan. De eisen die aan dit document worden gesteld, staan in dit hoofdstuk.

Daarnaast bestaat de te leveren dienst ook uit te verrichten activiteiten. De eisen die aan de te verrichten activiteiten worden gesteld, staan in hoofdstuk 4.

3.1 Beheersplan

Het beheersplan omvat ten minste de volgende onderdelen (WB, artikel 171, lid 5):

- a. tekeningen of beschrijvingen waaruit de ligging en inrichting van de collectieve watervoorziening of het collectieve leidingnet blijkt;
 - b. gegevens over de in de collectieve watervoorziening of het collectieve leidingnet opgenomen toestellen waarmee warm tapwater wordt bereid, leidingen en overige toestellen;
 - c. gegevens over de herkomst, aard en kwaliteit van het water dat wordt gebruikt voor de bereiding van leidingwater, met inbegrip van warm tapwater;
 - d. de uitkomsten van de uitgevoerde risicoanalyse
- d2 met een verwijzing naar het als bijlage bijgevoegde risicoanalyse rapport; het risicoanalyse rapport moet voldoen aan 3.1.1.

Opmerking

De onder a t/m d bedoelde informatie staat ook in het risicoanalyse rapport. Het beheersplan kan daarvoor dus verwijzen naar het risicoanalyse rapport.

- e. de maatregelen die zijn of worden genomen, de werkinstructies voor het uitvoeren van de maatregelen en de voorschriften die worden toegepast voor bediening, onderhoud en controle van de collectieve watervoorziening of het collectieve leidingnet, voor zover deze betrekking hebben op de beheersing van de bij de risicoanalyse aangetroffen risico's, waarbij tevens wordt aangegeven wie door de eigenaar belast is met de uitvoering van de maatregelen, welke bevoegdheden daarvoor bestaan en op welke wijze en in welke frequentie de uitvoering plaatsvindt.
- f. de tappunten waarop en de frequentie waarin het leidingwater wordt onderzocht op de aanwezigheid van legionellabacteriën;
- g. in geval van een collectieve watervoorziening of een collectief leidingnet in een ziekenhuisvoorziening als bedoeld in artikel 1 van de Wet ziekenhuisvoorzieningen⁴, alsmede in de instellingen, bedoeld in artikel 1, tweede lid, onder b, van het Besluit aanwijzing inrichtingen Wet ziekenhuisvoorzieningen⁵, en in een inrichting als bedoeld in artikel 1, onder b, van de Tijdelijke Verstrekkingenwet maatschappelijke dienstverlening⁶:

⁴ Wet ziekenhuisvoorzieningen, laatstelijk gewijzigd bij Reparatiewet VWS 2001/2002, Stb. 2002, 220 (www.overheid.nl).

⁵ Besluit aanwijzing inrichtingen Wet ziekenhuisvoorzieningen, laatstelijk gewijzigd bij Besluit zorgaanspraken AWBZ, Stb. 2002, 527 (www.overheid.nl).

⁶ Tijdelijke Verstrekkingenwet maatschappelijke dienstverlening, laatstelijk gewijzigd bij Wijziging Ziekenfondswet, Wet tarieven gezondheidszorg en Wet ziekenhuisvoorzieningen i.v.m. wijziging taken bestuursorganen, Stb 1999 (www.overheid.nl).

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

een omschrijving van de getroffen voorzieningen om het risico van verbranding bij personen, die vanwege hun lichamelijke of geestelijke gesteldheid niet of onvoldoende in staat zijn de temperatuur van het bij de lichaamsverzorging of anderszins gebruikte leidingwater op een veilig niveau in te stellen, te voorkomen;

- h. de maatregelen die worden genomen indien er aanwijzingen zijn dat het leidingwater dat aan de tappunten van de leidingwaterinstallatie ter beschikking komt, niet voldoet aan artikel 17j, eerste lid, van het Waterleidingbesluit [1] of dat voor de bereiding van warm tapwater, water wordt gebruikt dat niet voldoet aan de tabellen I, II en III, opgenomen in bijlage A van het Waterleidingbesluit [1].

Indien voor het opstellen van het beheersplan gebruik is gemaakt van standaardformulieren en/of standaardrapportages, mogen deze slechts in het plan worden overgenomen na verwijdering van de voor de betreffende installatie overbodige informatie.

In het beheersplan moet elke periodieke beheersmaatregel zichtbaar gekoppeld zijn aan een geïnventariseerd risico uit de risicoanalyse.

Het beheersplan moet een inhoudsopgave bevatten met daarin ten minste een ondubbelzinnige verwijzing naar de uit te voeren beheersmaatregelen.

Het beheersplan moet eenduidig en concreet zijn.

Het beheersplan moet voorzien zijn van een vaststellingsdatum.

3.1.1 Bijlage rapport risicoanalyse

Het rapport over de risicoanalyse beschrijft de uitkomsten van de risicoanalyse. Het rapport bevat:

- een beschrijving van de onderzochte installatie,
- een beschrijving van de plaats (ruimte), het type (b.v. gootsteen, wastafel, bad, douche, brandslang) en het risico (dat bij gebruik relevante hoeveelheden inadembare aerosolen kunnen vrijkomen) van elk tappunt,
- een overzicht van de daarbij gebruikte gegevens en de genomen maatregelen, zoals verwijdering van aerosolvormend tappunten,
- een schema van de installatie met de nummering van de componenten voor dat gedeelte waarop een uitgebreide risicoanalyse is uitgevoerd,
- een overzicht waarin per component is aangegeven:
 - unieke naam of omschrijving van de component;
 - functie, ter indicatie van de regelmaat en intensiteit van de doorstroming;
 - zichtbaarheid van de component. Indien componenten geheel in de bouwconstructie zijn weggewerkt wordt dit vastgelegd;
 - waterinhoud van voorraadtoestellen en drinkwaterreservoirs;
 - aard van de ruimte(n), ter indicatie van te verwachten hoogste temperaturen;
 - dode leidingen;
 - hot spots;
 - omschrijving opvolgende leiding(en) / tappunt(en),
- de risicokwalificatie van de componenten van de installatie en van de gehele installatie,
- de naam van de certificaathouder alsmede de naam en de hoedanigheid van de persoon die verantwoordelijk is voor de uitgevoerde risicoanalyse, en
- de datum waarop het rapport is vastgesteld.

(WB, artikel 17k, leden 1, 2 en 5, en de daarin genoemde bijlage F)

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

In het rapport moet duidelijk zijn aangegeven wat het beginpunt is van de besproken leidingwaterinstallatie (meestal is dat het leveringspunt), omdat de installatie slechts legionella veilig is, onder voorwaarde dat het water dat bij het beginpunt wordt ingevoerd legionella veilig is.

In het rapport moeten voor elk geïnventariseerd risicopunt de mate van risico en de risicofactoren voor vermeerdering van legionellabacteriën worden aangegeven.

Het rapport moet eenduidig en concreet zijn. Indien voor het opstellen van de risicoanalyse gebruik is gemaakt van standaardformulieren en/of standaardrapportages, mogen deze slechts in het rapport worden overgenomen na verwijdering van de voor de betreffende installatie overbodige informatie.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

4. EISEN TE STELLEN AAN HET PROCES

In dit hoofdstuk staan de eisen die worden gesteld aan de in het kader van de gecertificeerde dienst te verrichten activiteiten.

4.1 Vakbekwaamheid

De dienst wordt verricht door of onder verantwoordelijkheid van een 'legionellapreventie-adviseur leidingwaterinstallaties'.

4.2 Geheimhouding

De certificaathouder houdt tegenover derden alle gegevens geheim, waarvan hij kennis neemt als gevolg van de gecertificeerde werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

Wanneer de certificaathouder op grond van wettelijke verplichtingen vertrouwelijke informatie moet verstrekken, zal hij de opdrachtgever hierover informeren.

4.3 Opdracht

Een opdracht met alle bijbehorende voorwaarden wordt schriftelijk vastgelegd.

In de schriftelijke vastlegging van de opdracht wordt duidelijk aangegeven:

- het beginpunt van de installatie waarop de opdracht betrekking heeft (de installatie is slechts legionella veilig onder voorwaarde dat het water dat bij het beginpunt wordt ingevoerd, legionella veilig is),
- onder welke voorwaarden de dienst wordt geleverd (onder andere onder BRL 6010-certificaat).

4.4 Te verrichten activiteiten

De certificaathouder gaat volgens 3.2 en 3.3 van ISSO publicatie 55.1 [2] na, bij welke tappenpunten van de installatie relevante hoeveelheden aerosolen kunnen vrijkomen.

Indien een of meer van dergelijke tappenpunten aanwezig zijn, waarvoor geen preventieve maatregelen zullen worden genomen, verricht de certificaathouder een uitgebreide risicoanalyse volgens hoofdstuk 4 van ISSO publicatie 55.1 [2].

De certificaathouder gaat op basis van de aldus verzamelde informatie na welke beheersmaatregelen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de installatie legionella veilig is.

Bijlage 6 van ISSO publicatie 55.1 [2] geeft aan welke beheersmaatregel nodig is bij welk risico. Andere technieken dan thermische mogen worden toegepast, zoals fysische en elektrolytische. In dat geval moet echter voor deze techniek een door de Raad voor Accreditatie geaccrediteerde kwaliteitsverklaring (attest) zijn afgegeven⁷.

De certificaathouder stelt, in overleg met de opdrachtgever, een beheersplan op dat voldoet aan 3.1. De certificaathouder levert het beheersplan aan de opdrachtgever.

⁷ KIWA BRL K14010-1/01 (Beoordelingsrichtlijn voor het Kiwa attest-met-productcertificaat voor legionellapreventie met alternatieve technieken. Deel 1. Fysische techniek inclusief beheersconcept voor de nageschakelde installatie) is een voorbeeld van een regeling voor de hier bedoelde kwaliteitsverklaringen.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

5. EISEN TE STELLEN AAN HET GECERTIFICEERDE BEDRIJF

5.1 Personeel

De procescertificaathouder heeft ten minste één 'legionellapreventie-adviseur leidingwaterinstallaties' in vaste dienst.

Opmerking

Het mag een deeltijd dienstverband zijn.

5.2 Meet- en beproevingsmiddelen

Het bedrijf dient de feitelijke beschikking te hebben over de volgende instrumenten:

Voor het bepalen van de tapwatertemperatuur:

- een thermometer met een bereik van 0 - 100 °C met een afleesbaarheid van 0,5 °C en een nauwkeurigheid van 1 °C.

Voor het bepalen van tijdsduur:

- een stopwatch.

5.3 Levering van diensten

Het bedrijf verleent op het gebied waarvoor het op grond van de BRL is gecertificeerd, slechts diensten die voldoen aan de eisen van hoofdstuk 4.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

6. EISEN TE STELLEN AAN DE INTERNE KWALITEITSBEWAKING

6.1 Algemeen

De certificaathouder moet schriftelijk hebben vastgelegd op welke wijze de kwaliteitszorg ten behoeve van legionellapreventie-advising in het bedrijf is geregeld. Deze schriftelijke vastlegging geeft de beschrijving van het kwaliteitssysteem en wordt hierna aangeduid met de term 'kwaliteitshandboek'. Het kwaliteitshandboek mag uit meerdere delen bestaan en het mag ook een elektronisch bestand zijn. Het kwaliteitshandboek moet voor alle medewerkers van het bedrijf herkenbaar zijn als de vigerende versie. Alle medewerkers die betrokken zijn bij de gecertificeerde processen moeten op de hoogte zijn van het kwaliteitshandboek. Het kwaliteitshandboek beschrijft ten minste de interne kwaliteitsbewaking als bedoeld in dit hoofdstuk. In het kwaliteitssysteem moet zijn beschreven hoe het kwaliteitssysteem wordt onderhouden.

Als het certificaat betrekking heeft op een bedrijf met meerdere vestigingen, moet de certificaathouder een systeem van interne audits beschrijven en implementeren om de effectiviteit van het kwaliteitssysteem in de vestigingen te toetsen en indien nodig corrigerende maatregelen te treffen. Resultaten van de interne audits en de getroffen corrigerende maatregelen moeten worden geregistreerd.

Het kwaliteitshandboek beschrijft ook de gang van zaken bij uitbesteding van taken.

6.2 Taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en vakbekwaamheden

6.2.1 Directie

De directie is er verantwoordelijk voor dat iedere medewerker weet en begrijpt welke eisen aan zijn werkzaamheden worden gesteld, en welke verantwoordelijkheden en bevoegdheden hij heeft. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan deze verantwoordelijkheid, dient beschreven te zijn in het kwaliteitshandboek.

6.2.2 Kwaliteitssysteem

De certificaathouder dient een verantwoordelijke voor het kwaliteitssysteem aan te wijzen.

6.2.3 Personeel

In het kwaliteitshandboek moet de plaats in de organisatie zijn beschreven van iedere medewerker die betrokken is bij de gecertificeerde diensten, met de daarbij behorende taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en vakbekwaamheden. Vakbekwaamheden moeten zijn afgestemd op de toegewezen taken en verantwoordelijkheden.

6.2.4 Onafhankelijkheid en geheimhouding

Alle medewerkers die betrokken zijn bij de gecertificeerde processen moeten een document ondertekenen waarin is aangegeven dat zij zich houden aan de door het bedrijf gestelde regels voor onafhankelijkheid en geheimhouding.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

6.3 Controleactiviteiten

In het kwaliteitshandboek moet de omvang en de frequentie zijn vastgelegd van de controle-activiteiten in het kader van de interne kwaliteitsbewaking.

De interne kwaliteitsbewaking heeft tot doel om zeker te stellen dat de advisering voldoet aan de gestelde eisen, en bestaat ten minste uit de volgende onderdelen:

- controle op de werkzaamheden, en
- beheer van meet- en beproevingsmiddelen.

De certificatie-instelling beoordeelt of de interne kwaliteitsbewaking van zodanige aard is dat zeker is gesteld dat:

- de op te stellen documenten voldoen aan hoofdstuk 3, en
- de op te stellen documenten tot stand komen op een wijze overeenkomstig hoofdstuk 4.

6.4 Beschrijving van procedures

Het kwaliteitshandboek moet de procedurebeschrijvingen bevatten van de in paragraaf 6.4 genoemde onderdelen van de interne kwaliteitsbewaking; en verder van:

- de registratie van projecten,
- het beheer van projectdossiers,
- het documentenbeheer, op het bedrijf en in het werk,
- de beheersing van de vakbekwaamheid van de medewerkers,
- de beheersing van tekortkomingen, en
- de klachtenbehandeling.

De certificaathouder is vrij in de uitwerking van de procedures, mits de procedures voldoen aan de eisen van paragraaf 6.5.

6.5 Procedure-eisen

6.5.1 Registratie van projecten

De certificaathouder moet elk project, waarvoor hij opdracht heeft verworven, voorafgaand aan de uitvoering, opnemen in een projectenregistratie met vermelding van:

- het nummer van het project,
- de naam en adres gegevens van het project, en
- de datum van de opdracht (-bevestiging).

De certificatie-instelling heeft steeds onmiddellijk toegang tot de registratie van projecten, onder andere voor de selectie van de te inspecteren projecten.

6.5.2 Beheer van projectdossiers

Voor elk project wordt een projectdossier bijgehouden. Het projectdossier bevat in elk geval de opdracht en de meest recente informatie omtrent de uitvoering van de werkzaamheden, zoals tekeningen, schetsen en controleregistraties. De certificaathouder moet de gegevens en registraties tot ten minste 3 jaar na oplevering bewaren.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

6.5.3 Controle op de uitvoering van de werkzaamheden

Het bedrijf dient gedurende de uitvoering te controleren of de werkzaamheden voldoen aan de gespecificeerde eisen. Het bedrijf dient registraties van deze controles bij te houden. Daarbij moet de persoon vermeld worden die de controle heeft uitgevoerd.

6.5.4 Documentenbeheer

De certificaathouder dient te beschikken over ISSO publicatie 55.1 [2], NEN 1006 [3] de VEWIN-werkbladen [4], de BRL en verder alle documenten waarnaar de BRL direct of indirect verwijst (zie hoofdstuk 9), voorzover deze documenten relevant zijn voor de door het bedrijf in uitvoering genomen projecten.

In het kwaliteitshandboek moet een overzicht van de beschikbare documenten zijn opgenomen. De certificaathouder dient aan te geven wie verantwoordelijk is voor het beheren van deze documenten. Deze persoon draagt er zorg voor dat de documenten de juiste uitgave zijn, met de juiste wijzigingen of aanvullingen, en dat bijgehouden wordt waar en bij wie de documenten aanwezig zijn. Onder documenten worden zowel interne als externe documenten verstaan.

Interne documenten zijn o.a. kwaliteitsplan, berekeningen, tekeningen, kwaliteitshandboek en procedures.

Externe documenten zijn o.a. wetten, regelgeving, normen, richtlijnen, bestek en tekeningen van de opdrachtgever.

6.5.5 Beheer van meet- en beproevingsmiddelen

Het kwaliteitshandboek moet een overzicht bevatten van de aan te houden kalibratiefrequentie⁸, met bijbehorende wijze van kalibratie, van alle beschikbare meetinstrumenten. Alle meetinstrumenten die worden gebruikt voor metingen waarvan de resultaten beslissend zijn voor goedkeuring of afkeuring, moeten zijn gekalibreerd ten opzichte van gewaarmerkte middelen die een herkenbare en geldige herleidbaarheid hebben tot nationaal erkende standaarden.

De kalibratie van de meetinstrumenten moet steeds tijdig plaatsvinden. Dit houdt in dat, wanneer een meetinstrument door een voorval kan zijn ontregeld, kalibratie ook nodig kan zijn vóór de reguliere kalibratiedatum.

De kalibratiestatus moet zijn aangegeven op elk instrument (bijvoorbeeld met een sticker).

De certificaathouder moet de kalibratiegegevens beoordelen, registreren en bewaren.

De kalibratiegegevens kunnen aanleiding zijn tot het aanpassen van de kalibratiefrequentie.

⁸ Kalibreren = Geheel van handelingen die in gespecificeerde omstandigheden de relatie vastleggen tussen de waarden aangeduid door een meetmiddel of een meetsysteem, of de waarden voorgesteld door een gematerialiseerd meetmiddel of een referentiemateriaal, en de corresponderende gekende waarden van een grootheid gerealiseerd door ijkmaten. Deze definitie is ontleend aan 'Vocabulaire International des termes fondamentaux et généraux de métrologie'. VIM:1993. ISO 10012 - Measurement management systems. Requirements for measurement processes and measuring equipment - verwijst normatief naar VIM:1993.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISINGER VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

Indien een meetinstrument is gejusteerd ⁹, moet worden nagegaan of het gebruik van het instrument, voorafgaand aan het justeren, tot andere beslissingen zou hebben geleid, als het instrument op dat moment al gejusteerd was. Zonodig worden op grond van dit onderzoek corrigerende maatregelen getroffen.

6.5.6 Beheersing van de vakbekwaamheid van de medewerkers

In het kwaliteitshandboek moet zijn aangegeven over welke vakbekwaamheid elke medewerker die betrokken is bij de gecertificeerde diensten moet beschikken in relatie tot zijn taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (zie 6.3.3).

De certificaathouder moet beschikken over een dossier waarin de vakbekwaamheden (kennis, vaardigheden en ervaring) van de medewerkers zijn beschreven. Het bedrijf moet ervoor zorgen dat de medewerkers door middel van het volgen van opleidingen, training of andere maatregelen, zoals intern overleg, mits vastgelegd, voldoen aan de eisen van vakbekwaamheid. Het bedrijf moet beschikken over een dossier waaruit blijkt dat de medewerkers beschikken over de vereiste diploma's, kennis en ervaring. Periodiek moet worden beoordeeld of de medewerkers aan de eisen van vakbekwaamheid voldoen. Registraties van de periodieke beoordeling en eventuele te nemen maatregelen moeten worden bijgehouden.

Van de beoordelingen moet worden geregistreerd:

- wie heeft wie beoordeeld, en wanneer
- de resultaten van de beoordeling, en
- de eventuele maatregelen.

6.5.7 Klachtenbehandeling

De certificaathouder moet een registratie bijhouden van ontvangen klachten die verband houden met de gecertificeerde dienst. Daarbij moet worden aangegeven op welke wijze deze zijn behandeld en welke maatregelen zijn genomen om herhaling ervan te voorkomen.

⁹ Justeren = Het zodanig afregelen van een meetinstrument dat de door het meetinstrument aangeduide waarde niet meer afwijkt van de standaard dan is toegestaan (dus niet meer dan de toegestane meetfout), nadat bij kalibreren is gebleken dat de afwijking meer is dan is toegestaan. (Afrekening binnen de toegestane meetfout is geen justeren.)

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

7. EXTERNE KWALITEITSBEWAKING

7.1 Toelatingsonderzoek

7.1.1 Algemeen

Nadat een bedrijf zich bij een certificatie-instelling heeft aangemeld voor het certificaat en er vervolgsafspraken zijn vastgelegd, start de certificatie-instelling de behandeling van de aanvraag. Een toelatingsonderzoek maakt daar deel van uit. De certificatie-instelling dient op basis van de door het bedrijf verstrekte informatie vast te stellen of het bedrijf aan de eisen voldoet. Gecontroleerd wordt of het bedrijf voldoet aan de eisen van hoofdstuk 5 en 6. Verder controleert de certificatie-instelling enkele lopende en/of recent opgeleverde projecten op het voldoen aan de eisen van hoofdstuk 3, 4 en 6.

De te besteden tijd aan het toelatingsonderzoek is in onderstaande tabel aangegeven. De te besteden tijd is afhankelijk van de omvang van het bedrijf en uitgesplitst naar: 'organisatiegericht onderzoek' (op bedrijfslokatie) en 'projectgericht onderzoek' (op projectlokatie).

Het minimum aantal te beoordelen projectlokaties is gelijk aan 2 x het aantal op projectlokatie te besteden dagen.

Omvang toelatingsonderzoek

Aantal uitvoerenden op projecten onder certificering volgens BRL 6010			Omvang (dagen)		
			op bedrijfslokatie	op projectlokatie	totaal
1	tot	4	1	1	2
5	tot	19	1	2	3
20	tot	29	1,5	2,5	4
30	tot	59	1,5	4,5	6
60	tot	99	2	5	7
100	tot	249	2	6	8

De te besteden tijd heeft slechts betrekking op onderzoek en verslaglegging, dus niet op reistijd en overige tijd nodig voor het volledig behandelen van de aanvraag.

Een certificaat kan betrekking hebben op een bedrijf met meerdere vestigingen, indien de hoofdvestiging en de nevenvestigingen een uniform kwaliteitssysteem hanteren.

Bij certificering van een bedrijf met meerdere vestigingen, bedraagt de te besteden tijd, bij de hoofdvestiging, aan beoordeling interne kwaliteitsbewaking ten minste 0,5 dagen en de te besteden tijd aan inspectie op projectlokaties eveneens ten minste 0,5 dagen.

Bij iedere nevenvestiging onder certificatie bedraagt de totaal te besteden tijd aan beoordeling interne kwaliteitsbewaking en inspectie op projectlokaties ten minste 0,5 dagen.

Opmerking

Indien een bedrijf meerdere vestigingen heeft, kan het bedrijf kiezen voor één certificaat per vestiging of één certificaat voor het gehele bedrijf. Zie ook hoofdstuk 8.

De omvang van een gecertificeerd bedrijf (aantal medewerkers) ligt vast in het kwaliteitshandboek.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

7.1.2 Rapportage toelatingsonderzoek

Van het toelatingsonderzoek wordt een schriftelijke rapportage opgesteld, op basis waarvan het procescertificaat al dan niet wordt verleend.

7.2 Vervolgcontroles

7.2.1 Vervolgonderzoek

Een jaar na het toelatingsonderzoek, en vervolgens telkens na verloop van een jaar, vindt een vervolgonderzoek plaats. Daarbij controleert de certificatie-instelling het gecertificeerde bedrijf op het voldoen aan de eisen van hoofdstuk 5 en 6, en inspecteert de certificatie-instelling steekproefsgewijs enkele lopende of reeds opgeleverde projecten op het voldoen aan de eisen van hoofdstuk 3, 4 en 6.

De te besteden tijd aan het vervolgonderzoek is in onderstaande tabel aangegeven. De te besteden tijd is afhankelijk van de omvang van het bedrijf en uitgesplitst naar: beoordeling interne kwaliteitsbewaking en inspectie op projectlokaties.

Het minimum aantal te beoordelen projectlokaties is gelijk aan 2 x het aantal op projectlokatie te besteden dagen.

Omvang vervolgonderzoek

Aantal opgestelde beheersplannen op jaarbasis			Omvang (dagen)		
			op bedrijfslokatie	op projectlokatie	totaal
1	tot	4	0,5	0,5	1
5	tot	19	0,5	1,5	2
20	tot	49	0,5	2	2,5
50	tot	99	0,5	2,5	3
100	tot	199	0,5	3	3,5
200	tot	299	0,5	3,5	4
voor elke volgende klasse van 100				+ 0,5	

De te besteden tijd heeft slechts betrekking op onderzoek en verslaglegging, dus niet op reistijd en overige tijd nodig voor de volledige afhandeling van het vervolgonderzoek.

Bij certificering van een bedrijf met meerdere vestigingen, bedraagt de te besteden tijd, bij de hoofdvestiging, aan beoordeling interne kwaliteitsbewaking ten minste 0,5 dagen en de te besteden tijd aan inspectie op projectlokaties eveneens ten minste 0,5 dagen.

Bij iedere nevenvestiging onder certificatie bedraagt de totaal te besteden tijd aan beoordeling interne kwaliteitsbewaking en inspectie op projectlokaties ten minste 0,5 dagen.

7.2.2 Sancties

Wanneer de certificatie-instelling bij een vervolgonderzoek een ernstige afwijking van de eisen aantreft, bestaat de sanctie uit een extra controle. Wanneer de certificatie-instelling ook bij deze extra controle een ernstige afwijking van de eisen aantreft, wordt het certificaat ingetrokken.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISERING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

7.2.3 Rapportage vervolgininspecties

Van de vervolgininspecties worden schriftelijke rapportages opgesteld. De certificatie-instelling zendt deze rapportages, overeenkomstig haar certificatiereglement, voorzien van een schriftelijke conclusie en de eventueel opgelegde sancties, naar de certificaathouder.

7.2.4 Combinatie van onderzoeken

Als de certificatie-instelling bij een bedrijf onderzoek verricht ten behoeve van meerdere certificatieregelingen (bijvoorbeeld ook voor certificatie van het kwaliteitsmanagement-systeem op basis van ISO 9001), dan mag de tijd die wordt besteed aan het onderzoek tellen als tijd besteed voor de onderhavige certificatieregeling, indien het betreffende onderzoek nodig is voor de onderhavige certificatieregeling.

7.2.5 Onvoldoende projecten

Indien het bedrijf in enig jaar minder projecten heeft dan het aantal te onderzoeken projecten, dan vindt alleen het bedrijfsonderzoek plaats, maar wordt het ontbrekende aantal in het volgende jaar alsnog onderzocht. Kan dit dan nog niet, dan wordt het certificaat ingetrokken.

7.3 Eisen aan de bekwaamheid van de beslisser over sancties en certificaatverstrekking

Aan de bekwaamheid van de medewerker van de certificatie-instelling die de beslissing neemt tot het verstrekken en intrekken van het certificaat of tot het opleggen van sancties, worden de volgende eisen gesteld:

- HBO werk- en denkniveau.
- 5 jaar werkervaring.
- 3 jaar managementervaring.
- Ter behoud van de bekwaamheid:
 - ondergaan van een rapportage daarover.

7.4 Eisen aan de bekwaamheid van de auditor (organisatiegericht)

Aan de bekwaamheid van de medewerker van de certificatie-instelling die met name het organisatorische en administratieve aspect van de gecertificeerde dienstverlening beoordeelt, worden de volgende eisen gesteld:

- HBO werk- en denkniveau.
- Relevante installatietechnische, bouwtechnische en/of technische opleiding.
- Competenties zoals genoemd in bijlage 2.
- Beheersing van actuele relevante audittechnieken.
- 3 jaar relevante werkervaring.
- Ter behoud van de bekwaamheid:
 - uitvoeren van auditwerkzaamheden gedurende ten minste 10 dagen per jaar, en
 - ondergaan van een rapportage daarover.

'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

7.5 Eisen aan de bekwaamheid van de inspecteur (projectgericht)

Aan de bekwaamheid van de medewerker van de certificatie-instelling die met name het technisch-inhoudelijke aspect van de gecertificeerde dienstverlening beoordeelt, worden de volgende eisen gesteld:

- MBO werk- en denkniveau.
- Relevante installatietechnische, bouwtechnische en/of technische opleiding.
- Competenties zoals genoemd in bijlage 2.
- 5 jaar werkervaring in het vakgebied 'legionellapreventie bij collectieve watervoorzieningen en collectieve leidingwaterinstallaties'.
- Ter behoud van de bekwaamheid:
 - uitvoeren van auditwerkzaamheden gedurende ten minste 10 dagen per jaar, en
 - ondergaan van een rapportage daarover.

**'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR
COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'**

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

8. EISEN TE STELLEN AAN HET CERTIFICAAT

Een model van het procescertificaat is opgenomen in bijlage 1.

9. REFERENTIES

- [1] Waterleidingbesluit, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 15 december 2005, houdende aanpassing van algemene maatregelen van bestuur in verband met de invoering van de Zorgverzekeringswet (Aanpassingsbesluit Zorgverzekeringswet), Stb. 2005, 690 (www.overheid.nl).
- [2] ISSO publicatie 55.1 'Handleiding Legionellapreventie in Leidingwater. Geheel herziene versie 2005'.
- [3] NEN 1006-2002 'Algemene voorschriften voor leidingwaterinstallaties (AVWI-2002), inclusief wijzigingsblad A1: 2005.
- [4] VEWIN-werkbladen.

**'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR
COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'**

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

Bijlage 1 Model procescertificaat

KOMO INSTAL® procescertificaat

Adresgegevens CI

LOGO CI

Merk RvA

**Legionellapreventie-advising
voor collectieve leidingwaterinstallaties**

Naam (Certificaathouder)

LOGO bedrijf (optie)

(Adres)
(Postcode/plaats)
Telefoon
Fax
E-mail

(Namen nevenvestigingen + codes toepassingsgebied
mag ook op biz. 2)

Certificaatnummer
Geldig tot
d.d.

Uitgegeven
Vervangt

Verklaring van (CI)

Dit procescertificaat is op basis van BRL 6010 d.d. afgegeven door (naam CI), conform het (naam CI) Reglement voor Productcertificatie (jaar). (Naam CI) verklaart, dat het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat, dat de door het bedrijf in het kader van legionellapreventie opgestelde beheersplan, tot stand is gekomen overeenkomstig hoofdstuk 4 van de BRL en dat het beheersplan voldoet aan de eisen van hoofdstuk 3 van de BRL.

(Naam CI) verklaart voorts in het verlengde van het hierboven gestelde, dat het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat het beheersplan betreffende een in artikel 17i van het Waterleidingbesluit genoemde installatie, voldoet aan de eisen van het Waterleidingbesluit.

Registratie van certificaten op basis van BRL 6010 vindt plaats op www.stichtingkbi.nl van de Stichting Kwaliteitsborging Installatiesector (KBI).

voor CI

(handtekening)
directeur

De gebruikers van dit KOMO instal procescertificaat wordt geadviseerd om in geval van twijfel bij CI te informeren of dit document nog geldig is.

© is een collectief merk van Stichting Bouwkwaliteit

Beoordeeld is:
kwaliteitssysteem
en proces

Periodieke controle

**'LEGIONELLA PREVENTIE-ADVISING VOOR
COLLECTIEVE LEIDINGWATERINSTALLATIES'**

Nationale Beoordelingsrichtlijn 6010 d.d. 2006-12-06

Bijlage 2

**Eisen aan de vakbekwaamheid van
de 'legionellapreventie-adviseur leidingwaterinstallaties'**

Een 'legionellapreventie-adviseur leidingwaterinstallaties' beschikt over de volgende vakbekwaamheden:

- hij/zij is in staat om volgens de voorschriften van de BRL een risicoanalyse van leidingwaterinstallaties uit te voeren,
- hij/zij is in staat om volgens de voorschriften van de BRL op basis van gegevens uit een risicoanalyse een beheersplan voor een leidingwaterinstallatie op te stellen.

Een 'legionella preventieadviseur leidingwaterinstallaties' heeft:

- een installatietechnische opleiding gehad, waarvan het ontwerpen van leidingwaterinstallaties een substantieel onderdeel vormt, op ten minste MBO-niveau, of een technische opleiding op ten minste HBO-niveau, en
- een specifieke cursus gevolgd voor het uitvoeren van een risicoanalyse van leidingwaterinstallaties en het opstellen van een beheersplan voor een leidingwaterinstallatie volgens de voorschriften van BRL 6010.